

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Låt fler forma framtiden! (SOU 2016:5)

Sammanfattning

Linköpings kommun tillstyrker flera av utredningens förslag, med vissa tillägg och påpekanden, men avstyrker förslaget om förtroendevaldas möjlighet att vara föräldralediga eller sjukskrivna, förslaget om att folkmotion ska ersätta medborgarförslag samt förslaget om försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder. Vid besvarandet av remissen har fokus i första hand lagts vid utredningens förslag, i enstaka fall kommenteras utredningens bedömningar. En utgångspunkt i kommunens remissvar har varit att värna det kommunala självstyret.

Linköpings kommun

- tillstyrker att fullmäktigeledamot får rätt att behålla uppdrag trots flytt, men understryker vikten av att det ska vara en tillfällig flytt,
- avstyrker förslaget om förtroendevaldas möjlighet att vara föräldralediga eller sjukskrivna och anser istället att det bör vara en mer långtgående rättighet,
- tillstyrker att en nationell webbplats för namninsamling upprättas,
- avstyrker förslaget om att folkmotion ska ersätta medborgarförslag, men är positiva till att medborgarförslaget avskaffas,
- avstyrker förslaget om försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder, men anser att rösträttsåldern ska knytas till kalenderår istället för födelsedag,
- tillstyrker förslaget om att unga ska ges reella möjligheter till inflytande i kommuner och landsting, samt föreslår en skärpning av skrivningen,
- tillstyrker förslaget om att öka skolelevers kunskaper om formerna för medborgerligt inflytande,
- tillstyrker förslaget om att skolelevers kunskaper i kritisk granskning och källkritik ska öka.

Kommunen utvecklar sina ställningstaganden till dessa förslag, som anses vara av betydelse för kommun, nedan.

Allmänna synpunkter

”Våra förslag är knappast omstörtande” skriver Demokratiutredningens särskilde utredare i inledningen av betänkandet och i detta konstaterande instämmer Linköpings kommun. I en tid då det demokratiska styrelseskicket ifrågasätts och vårt samhälle står inför stora utmaningar anser kommunen att fler perspektiv, så som exempelvis migration och identitet, behöver belysas och analyseras grundligare än vad som görs i betänkandet.

Kommunens bedömning

Kommunens ovan redovisade ställningstaganden till utredningens förslag utvecklas:

8.3.5 Rätt att behålla uppdrag som fullmäktigeledamot trots flytt

Linköpings kommun tillstyrker förslaget om att utöka möjligheten att behålla ett uppdrag trots flytt från kommunen eller landstinget till att också omfatta fullmäktigeledamöter. Kommunen vill dock understryka vikten av, vilket också betonas i utredningen, att det i fullmäktiges bedömning vägs in om den förtroendevalde har för avsikt att flytta tillbaka till hemkommunen efter avslutade studier eller motsvarande, det vill säga flytten ska vara tillfällig, samt att den förtroendevalde har för avsikt, och reella möjligheter, att delta i fullmäktiges sammanträden.

8.5.2 Förtroendevaldas möjlighet att vara föräldralediga eller sjukskrivna

Linköpings kommun avstyrker förslaget och anser i likhet med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) att det borde en vara rättighet att vara föräldraledig eller sjukskriven utan att kommunfullmäktige ska behöva godkänna det. En tidsbegränsning på ett år skulle kunna vara rimligt.

Kommunen instämmer även i SKL:s påpekande om att det även finns behov av att tydliggöra vad som gäller för fritidspolitiker som är föräldralediga eller sjukskrivna, men som vill fortsätta med sitt uppdrag.

12.7.2 En nationell webbplats för namninsamling upprättas

Linköpings kommun tillstyrker förslaget om att en nationell webbplats ska inrättas som ska kunna användas för namninsamling av folkinitiativ. Kommunen är positiv till att detta sker samordnat så att inte varje enskild kommun bär ansvaret. Det är fördelaktigt såväl ur ett kostnads- och rättssäkerhetsperspektiv som ur ett tillgänglighetsperspektiv.

13.5.1 Folkmotion ersätter medborgarförslag

Linköpings kommun är visserligen positiv till att ett digitalt dialogverktyg föreslås liksom att medborgarförslaget avskaffas, vilket kommunen anser vara ineffektivt, kostnadskrävande och otidsenligt. Kommunen vänder sig dock mot att den föreslagna hanteringen av folkmotioner i hög grad påminner om den för medborgarförslag.

Folkmotioner ska enligt förslaget, på samma sätt som medborgarförslag, anmälas i kommunfullmäktige, i vissa fall delegeras till nämnd, fortfarande är det inte möjligt att delegera till utskott, beredning eller tjänstemän, samt återrapporteras till fullmäktige. Ett förfarande som med medborgarförslag i snitt tar cirka sju månader och till detta kommer då de sex månader som det finns möjlighet att samla röster till förmån för folkmotionen. Linköpings kommun befarar att tiden för återkoppling, och därmed dialog med motionärerna inte motsvarar de förväntningar som ett digitalt dialogverktyg medför och kan inte se att den redan omfattande administrationen skulle minska.

Kommunen vill även påpeka att regeln om att förslaget måste få stöd av minst 1 procent av de som är folkbokförda i kommunen eller landstinget, ger initiativtagarna olika förutsättningar beroende på kommunens storlek. Detta i och med att antalet röster som krävs kommer att skilja sig åt markant. Slutligen anser Linköpings kommun att införande och utformning av dialogverktyg bör vara en fråga för respektive kommun eller landsting att avgöra varför förslaget avstyrks.

14.8.1 Försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder

Linköpings kommun avstyrker förslaget om en försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder till 16 år vid val till kommunfullmäktige 2018 och 2022. Om en försöksverksamhet ska genomföras bör det gälla alla kommuner.

Kommunen anser, till skillnad från utredningens förslag, att rösträttsåldern bör knytas till kalenderår istället för födelsedag. Detta då utredningen, i sin argumentation för sänkt rösträttsålder, betonar den positiva effekt som skolan har på individens röstningsbenägenhet/beteende. Gymnasieelever får ta del av information och politiska diskussioner varför det vore olyckligt att utesluta de elever som är födda i slutet av kalenderåret från möjligheten att rösta.

14.8.2 Unga ska ges reella möjligheter till inflytande i kommuner och landsting

Linköpings kommun tillstyrker förslaget med tillägget att skrivningen skulle kunna skärpas ytterligare från bör till ska i meningen: "... innebär att kommunerna och landstingen också *ska* tillförsäkra sig om att ungas perspektiv kommer till uttryck i beslutsprocesser". Detta eftersom kommuner redan idag är ålagda att följa FN:s barnkonvention, vilken i artikel 12 slår fast att barn har rätt att komma till tals i frågor som berör dem. En formulering med ska istället för bör är mer i överensstämmelse med konventionen. Hur detta praktiskt sett ska gå till bör även fortsättningsvis avgöras på lokal nivå av kommuner och landsting.

14.8.4 Öka skolelevs kunskaper om formerna för medborgerligt inflytande

Linköpings kommun tillstyrker förslaget och anser att det vid implementering av en ungdomspolicy i kommuner finns möjligheter att knyta arbetet till skolan och därigenom öka skolelevs kunskap om formerna för medborgerligt inflytande utifrån den lokala kontexten. Det är viktigt att kommunernas policy eller handlingsplan utgår från de övergripande nationella målen som finns för ungdomspolitiken. Kommunen vill understryka att formerna för ungas delaktighet i lokala beslutsprocesser bör lämnas till kommunerna att utarbeta. Detta då lokal demokrati för unga i högsta grad är beroende av lokala omständigheter med variation både mellan och inom kommuner.

14.8.6 Skolelevs kunskaper i kritisk granskning och källkritik ska öka

Linköpings kommun tillstyrker förslaget om att skolelevs kunskaper i kritisk granskning och källkritik ska öka. En av de övergripande insatserna som anges i uppdraget om nationella utvecklingsprogram är att tillskapa kompetensutvecklingsinsatser för IT som pedagogiskt verktyg i grund- och gymnasieskolan. Insatser kopplade till att öka skolelevs kunskaper i kritisk granskning och källkritik bör kunna inbegripas under denna punkt i regeringens uppdrag till Skolverket.

För Linköpings kommun

Kristina Edlund
Kommunstyrelsens ordförande